

Súd: Krajský súd Trnava  
Spisová značka: 11Co/204/2016  
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2714205286  
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 07. 2017  
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Silvia Hýbelová  
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2017:2714205286.1

## ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Silvie Hýbelovej a členov senátu Mgr. Fedora Benku a Mgr. Kataríny Arnouldovej, v právnej veci žalobcu: A. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. č. XXX, t.č. bytom O. XXX/XX, A., zastúpeného JUDr. Jánom Pekarom, advokátom, Potočná 191/39, Skalica, proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 792 752, zastúpenému splnomocnencom: JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., AK, so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO: 47 233 516, o určenie neplatnosti zmluvnej podmienky, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Skalica zo dňa 10. decembra 2015, č.k. 2C/283/2014-57, takto

### rozhodol:

I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej m e n í tak, že žalobu z a m i e t a vo výroku o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť súdny poplatok v sume 99,50 eur na účet Slovenskej pošty a.s., Partizánska cesta 9, Banská Bystrica, rozsudok r u š í.

II. Žalovaný má nárok na náhradu trov tohto konania v celom rozsahu.

### odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie rozsudkom napadnutým odvolaním rozhodol, že:  
Zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o revolvingovom úvere č. 8500007573 v bode 6/ tejto zmluvy v znení: „, Ročná úroková sadzba úveru ( v %): 70,01, " je neplatná, zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o revolvingovom úvere č. 8500007573 v bode 6/ tejto zmluvy v znení: „, Ročná úroková sadzba revolvingu ( v %): 76,21, " je neplatná, zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o revolvingovom úvere č. 8500007573 v bode 6/ tejto zmluvy v znení: „, RPMN za úver ( v %): 65,66, " je neplatná, zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o revolvingovom úvere č. 8500007573 v bode 6/ tejto zmluvy v znení: „, Predpokladaná RPMN úveru po poskytnutí revolvingu ( v %): 70,01, " je neplatná, zmluvné dojednania Zmluvy o revolvingovom úvere spoločnosti Profi Credit Slovakia s.r.o. nie sú súčasťou Zmluvy o revolvingovom úvere č. 8500007573, zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o revolvingovom úvere č. 8500007573 v bode 8.1./ tejto zmluvy obsahujúca poplatok 215,75 Eur za odklad maximálne troch splátok úveru je neplatná, zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o revolvingovom úvere č. 8500007573 v bode 8.1./ tejto zmluvy obsahujúca poplatok 112,08 Eur za odklad maximálne troch splátok úveru je neplatná, zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o revolvingovom úvere č. 8500007573 v bode 8.4./ veta prvá tejto zmluvy obsahujúca text: " Odplata za poskytovanie odkladu splatnosti splátok úveru je splatná dňom uzavretia tejto Dohody o poskytovaní služby, " je neplatná, zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o revolvingovom úvere č. 8500007573 v bode 8.4./ veta prvá tejto zmluvy obsahujúca text: " Odplata za poskytovanie odkladu splatnosti splátok úveru je splatná dňom poskytnutia revolvingu Dižníkovi, " je neplatná, zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o revolvingovom úvere č. 8500007573 v bode 8.4/ veta druhá tejto zmluvy obsahujúca text: „, Veriteľ a Dižník sa dohodli na započítaní vzájomných pohľadávok, a to pohľadávky Dižníka voči Veriteľovi na poskytovanie schválenej výšky úveru podľa článku 2.3. Zmluvných dojednaní Žiadosti/ Zmluvy oproti pohľadávke Veriteľa voči Dižníkovi na zaplatenie odplaty

podľa ods. 8.1 písm. a) tejto Dohody o poskytnutí služby ( resp. zníženej výšky odplaty), a to ku dňu poskytovania úveru Dlžníkovi podľa článku 2.3. Zmluvných dojednaní Žiadosti/ Zmluvy, " je neplatná, Zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o revolvingovom úvere č. 8500007573 v bode 8.4/ veta štvrtá tejto zmluvy obsahujúca text: „ Veriteľ a Dlžník sa dohodli na započítaní vzájomných pohľadávok, a to pohľadávky Dlžníka voči Veriteľovi na poskytovanie schválenej výšky revolvingu podľa článku 4.1. Zmluvných dojednaní Žiadosti/ Zmluvy oproti pohľadávke Veriteľa voči Dlžníkovi na zaplatenie odplaty podľa ods. 8.1. písm. b) tejto Dohody o poskytovaní služby ( resp. zníženej odplaty), a to ku dňu uskutočnenia revolvingu podľa článku 4.3. Zmluvných dojednaní Žiadosti/ Zmluvy, " je neplatná. Zároveň určil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi trovy právneho zastúpenia v sume 391,58 eur do rúk právneho zástupcu žalobcu do troch dní od právoplatnosti rozsudku a povinnosť zaplatiť súdny poplatok za návrh v sume 99,50 eur na účet A. O., a.s., O. R. X, K. K., do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Rozhodnutie odôvodnil s použitím § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z., § 39, § 52 ods. 2, ods. 3, § 53 ods. 1 a 3, § 53 ods. 4 písm. a) a h), § 53 ods. 5, § 54 ods. 1 a 2, § 489 Občianskeho zákonníka, čl. 3 ods. 1 Smernice č. 13/1993 Rady EHS, § 1 ods. 1 a 2, § 2 písm. i), j), § 9 ods. 2 písm. j), § 11 ods. 1 písm. a), b) zák. č. 129/2010 Z.z., a vecne tým, že predmetom konania je určenie neplatnosti konkrétnych zmluvných podmienok obsiahnutých v zmluve o revolvingovom úvere č. 8500007571 zo dňa 18.10.2011 tak ako sú uvedené vo výroku tohto rozsudku. Súd vychádzal z toho, že žalobca má na takomto určení daný naliehavý právny záujem s odkazom na § 3 ods. 5 Zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. Vo všeobecnosti platí, že spotrebiteľ sa môže domáhať ochrany svojho práva proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany proti porušiteľovi na súde. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav. Osoba, ktorá na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, koho porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi je spôsobilé privodiť ujmu spotrebiteľovi.

Súd posudzoval obsah jednotlivých listinných dôkazov, vyhodnocoval ich jednotlivo i vo vzájomnej súvislosti. Súd sa najprv vyporiadal s tým, či medzi žalobcom ako dlžníkom a žalovaným ako veriteľom bol uzatvorený občianskoprávny vzťah alebo obchodnoprávny vzťah, lebo zmluva bola uzatváraná s fyzickou osobou ako spotrebiteľom. Žalovaný v danej veci vystupuje ako podnikateľ, ktorý koná v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti a žalobca ako spotrebiteľ, ktorý nemá postavenie podnikateľa, a ktorý nemohol ovplyvniť podstatný obsah zmluvy a ani obsah všeobecných obchodných podmienok k zmluve. Súd dospel k záveru, že v tomto prípade bola uzatvorená formulárová spotrebiteľská zmluva dňa 18.10.2011. Text zmluvy bol vopred pripravený, dlžník ako spotrebiteľ nemal možnosť žiadnym podstatným spôsobom zasahovať do jej obsahu a ani do obsahu príslušných obchodných podmienok tvoriacich neoddeliteľnú súčasť zmluvy. Na základe týchto myšlienkových pochodov si súd ustálil, že právny vzťah medzi účastníkmi založený zmluvou o revolvingovom úvere je nevyhnutné posudzovať podľa zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy bez ohľadu na to, že predmetná zmluva je tzv. absolútny obchod. Súd si predmetnú zmluvu kvalifikoval ako zmluvu o spotrebiteľskom úvere, lebo bol dohodnutý presný počet splátok a tým začiatok a koniec zmluvného vzťahu. S poukazom na vyššie uvedené a vychádzajúc zo zásady *lex specialis derogat lex generalis*, podľa ktorej špeciálna právna úprava, ktorou v danom prípade je zákon č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch ako i § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, má prednosť pred všeobecnou úpravou, ktorou je Obchodný zákonník súd vyhodnotil zmluvný vzťah medzi účastníkmi konania podľa ustanovení Občianskeho zákonníka a príslušných ustanovení zákona o spotrebiteľských úveroch. Súd v rámci výkladu (aplikácie) noriem občianskeho práva vyhodnocoval medze aplikácie zásady zmluvnej voľnosti (§ 2 ods. 3 OZ) vo svetle princípu proporcionality (čl. 1 Ústavy SR) a dbal na to, aby sa práva nezneužívali (§ 2 OSP). V týchto intenciách, a o to viac v prípadoch, keď je zmluvná voľnosť niektorého z účastníkov zmluvného vzťahu (spotrebiteľa) obmedzená, keďže žiadnym spôsobom nemôže ovplyvňovať obsah zmluvných dojednaní, musel zvážiť proporcionality každého jednotlivého zmluvného ustanovenia a vyvodiť z neho primerané následky. Ani legitímne očakávania žalovaného (veriteľa) nemôže byť prekážkou v deklarovaní niektorého zo zmluvných dojednaní ako neplatného, a to najmä v prípadoch, keď tieto ustanovenia sám v zmluve a zmluvných podmienkach formuloval. Ide tu o právo žalobcu vyplývajúce (skutkovo sa odvodzuje) zo záväzkov vzniknutých zo spotrebiteľskej zmluvy, pri ktorej s prihliadnutím na všetky okolnosti žalobca ako spotrebiteľ jej obsah podstatným spôsobom neovplyvňoval a teda súd prihliadal na to, či uzavretá zmluva neobsahuje neprijateľné podmienky, ktoré by na škodu spotrebiteľa zakladali nápadný nepomer medzi právami a povinnosťami zmluvných strán. Zákonné ustanovenia, ktoré na skutkový stav aplikoval, vykladal vo svetle ustanovení o spotrebiteľských zmluvách v Občianskom zákonníku ako aj nepriameho účinku smerníc 93/13/ES

o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a smerníc o spotrebiteľských úveroch 87/102/ES, 90/88/ES, 98/7/ES. Pri tzv. spotrebiteľských zmluvách, t.j. právnych vzťahoch, keď na jednej strane vystupuje veriteľ zväčša podnikateľ a na druhej strane spotrebiteľ, ktorý nemohol a nemôže individuálne ovplyvniť obsah vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy, je úmyslom zákonodarcu chrániť postavenie slabšieho spotrebiteľa pred nekalými zmluvnými dojednaniami. Súd posudzujúc predmetnú zmluvu uzavretú medzi žalovaným (dodávateľom) a žalobcom (spotrebiteľom) podriadil ju podľa obsahu hlavných záväzkov účastníkov z právneho hľadiska pod zmluvu o spotrebiteľskom úvere v zmysle zákona č. 129/2010 Z.z. Na základe tejto zmluvy žalovaný žalobcovi prisľúbil úver 1.500,- Eur. Žalobca sa v zmluve zaviazal splatiť úver v 42 mesačných splátkach po 80,37 Eur, vždy k 11. dňu v mesiaci. Žalobca žiadal vyhlásiť za neplatné zmluvné podmienky uvedené vo výroku rozsudku súdu prvej inštancie. Po posúdení obsahu týchto zmluvných podmienok zmluvy, ktorých neplatnosti sa žalobca domáhal, dospel k právnenému záveru, že práve uzatvorením týchto podmienok si žalobca ako spotrebiteľ zhoršil svoje zmluvné postavenie (§ 54 ods. 1 O.z. čo spôsobilo neprijateľnosť týchto podmienok a preto ich súd aj s odkazom na rozpor s dobrými mravmi vyhodnotil ako neplatné. Súd sa nestotožnil s tvrdením právneho zástupcu žalovaného, že bod 8 zmluvy o revolvingovom úvere označený ako Dohoda o poskytnutí služby je samostatná zmluva, pretože tvorí súčasť zmluvy o úvere, nasleduje po ostatných bodoch zmluvy, nie je ako samostatná zmluva oddelená od textu zmluvy a nebola so žalobcom individuálne dojednaná. Podľa § 4 ods. 2 písm. za) Zákona o súdnych poplatkoch, je žalobca ako spotrebiteľ domáhajúci sa ochrany svojho práva podľa osobitného predpisu oslobodený od platenia súdnych poplatkov. Súd návrhu žalobcu vyhovel v celom rozsahu, preto v zmysle § 2 ods. 2 Zákona o súdnych poplatkoch uložil žalovanému povinnosť zaplatiť súdny poplatok za návrh v sume 99,50 eur. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a Vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, keď v konaní úspešnému žalobcovi priznal náhradu spočívajúcu v trovách právneho zastúpenia v sume 391,58 eur.

2. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalovaný, v ktorom podrobne vyvracal jednotlivé závery súdu o neprijateľnosti tej-ktorej zmluvnej podmienky uvedenej vo výroku rozsudku a navrhol napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť a návrh zamietnuť, alternatívne rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a zároveň si uplatnil náhradu trov odvolacieho konania 115,90 Eur.

3. K doručenému odvolaniu sa tiež podrobne vyjadril žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu a navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť a tiež žiadal priznať náhradu trov odvolacieho konania.

4. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť Civilný sporový poriadok (zákon č. 160/2015 Z.z., ďalej CSP), ktorý nahradil a zrušil do 30.06.2016 účinný zák. č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej OSP). Odvolací súd pristupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 1. júli 2016, postupoval na základe prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP (podľa ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa CSP. Keďže ale odvolanie bolo podané ešte pred 1. júlom 2016, podmienky jeho podania bolo nutné posúdiť podľa právneho stavu existujúceho v čase podania odvolania, teda podľa príslušných ustanovení OSP. Dôvodom, pre takýto postup je nevyhnutnosť rešpektovania základných princípov CSP o spravodlivosti ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní strán odvolacieho konania, ktoré začalo, avšak neskončilo, za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (čl. 2 ods. 1 a 2 CSP), ako aj potreba ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (čl. 3 ods. 1 CSP).

5. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 v čase podania odvolania účinného OSP, aktuálne § 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - zároveň stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 201 OSP, akt. § 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 201 a § 202 OSP, akt. § 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 205 ods. 1 OSP, akt. § 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 písm. f) OSP, ktoré má ekvivalent v § 365 ods. 1 písm. h) CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom odvolania (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) a

contrario), a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je dôvodné, v dôsledku čoho bolo dôvodným rozsudok zmeniť a návrh zamietnuť.

6. Žalobca sa svojim návrhom domáhal určenia, že zmluvné podmienky uvedené v Zmluve o revolvingovom úvere č. 8500007573 konkretizované v žalobe sú neprijateľné a z toho dôvodu neplatné a že žalovaný sa k veci vyjadril písomne, pričom uviedol, že s návrhom nesúhlasí, navrhol podaný návrh zamietnuť. Súd po vykonanom dokazovaní zistil, že žalovaný ako právnická osoba uzatvoril so žalobcom ako spotrebiteľom dňa 18.10.2011 zmluvu o revolvingovom úvere. Na základe predmetnej zmluvy bol žalobcovi schválený úverový rámec v sume 1.500 eur, ktorý sa žalobca zaviazal splatiť 42 splátkami vo výške 80,37 eur mesačne. Zo zmluvy vyplýva, že bola dohodnutá ročná úroková sadzba úveru 70,01%, priemerná RPMN za úver 45,11%, ročná úroková sadzba úrokov z omeškania 9,5%, celková čiastka pri revolvingu, ktorú mal žalobca zaplatiť 1.928,88 eur.

7. Podľa § 153 ods. 1 O.s.p., účinného v čase rozhodovania súdom prvej inštancie súd rozhodne na základe skutkového stavu zisteného z vykonaných dôkazov, ako aj na základe skutočností, ktoré neboli medzi účastníkmi sporné, ak o nich alebo o ich pravdivosti nemá dôvodné a závažné pochybnosti. Podľa ods. 3, súd môže v rozsudku, ktorý sa týka sporu zo spotrebiteľskej zmluvy, aj bez návrhu vysloviť, že určitá podmienka používaná v spotrebiteľských zmluvách dodávateľom je neprijateľná. Podľa ods. 4, ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky alebo mu na základe takejto podmienky súd uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadostučinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie túto zmluvnú podmienku vo výroku rozhodnutia.

8. Možnosť súdu aj bez návrhu výslovne uviesť neprijateľnú zmluvnú podmienku spotrebiteľskej zmluvy vo výroku rozhodnutia bola do Občianskeho súdneho poriadku zavedená zákonom č. 384/2008 Z.z. a to doplnením odseku 3 do ustanovenia § 153 a následne doplnená o nový odsek 4 a to zákonom č. 575/2009 Z.z., ktorý mal za cieľ dosiahnuť účinné prostriedky na eliminovanie používania neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách, doplniť neúplnú transpozíciu Smernice Rady č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách v Občianskom zákonníku a zvýšiť kompetencie Komisie na posudzovanie podmienok v spotrebiteľských zmluvách. Vo vzťahu k novému ustanoveniu § 153 ods. 4 O.s.p. zavedenému do Občianskeho súdneho poriadku zákonom č. 575/2009 Z.z. dôvodová správa výslovne uvádza, že navrhovaná právna úprava súvisí so záväznosťou výroku rozsudku, pričom rozhodovanie ultra petit má oporu už v ustanovení § 153 ods. 3 O.s.p. a naliehavý právny záujem na určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve vyplýva priamo zo zákona (§ 80 písm. c/ O.s.p.). Dôvodová správa v súvislosti s ustanovením § 153 ods. 4 zdôrazňuje, že rozsudok podľa tohto ustanovenia nepredstavuje prekážku rozsúdenej veci (res iudicatae) pre spory dodávateľa s inými spotrebiteľmi, ktorí neboli účastníkmi konania v konaní, v ktorom bol vyhlásený tento rozsudok. Súd môže vyhlásiť za neprijateľnú zmluvnú podmienku aj ex officio. Súd nemusí vyhlasovať uznesenie o začatí konania, ak mieni ex officio určiť v začatom konaní (súdnom spore zo spotrebiteľskej zmluvy), že určitá zmluvná podmienka je neprijateľná.

9. V danom prípade však predmetom sporu je určenie neprijateľnosti 11 zmluvných podmienok uvedených v žalobe označených bodoch v Zmluve o revolvingovom úvere č. 8500007573 uzavretej medzi účastníkmi. Ide teda jednoznačne o žalobu s určovacím petitom podanú za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, keďže jej predmetom je určenie neplatnosti dojednaní v právnom vzťahu. V zásade je preto pre procesnú prípustnosť a úspešnosť takejto určovacej žaloby nevyhnutné, aby žalobca preukázal svoj naliehavý právny záujem na takomto určení. Zo žiadneho z dotknutých citovaných zákonných ustanovení nemožno vyvodiť, že by bol prezumovaný zo zákona. Nie je možné potom prisvedčiť prvoinštančnému súdu o danosti naliehavého záujmu na takomto určení.

10. Z ust. § 153 ods. 3 cit. ust. vyplýva, že súd môže o neprijateľnosti podmienky použitej v spotrebiteľskej zmluve rozhodnúť tak na návrh ako aj bez návrhu. Predpokladmi na to, aby súd takto rozhodol aj bez návrhu je, že musí ísť o sporové konanie, v ktorom právny dôvod žaloby skutkovo a právne spočíva na spotrebiteľskej zmluve, pričom žalobcom môže byť spotrebiteľ, dodávateľ alebo aj združenie, výsledkom dokazovania je to, že podmienka alebo podmienky v spotrebiteľskej zmluve sú neprijateľné. Ods. 4 cit. ust. súdu ukladá, aby v súlade s hmotnoprávnym ust. § 53a Občianskeho zákonníka uviedol vo výroku rozsudku presné znenie podmienky, ktorá bola vyhlásená za neplatnú z dôvodu jej neprijateľnosti.

Účelom takéhoto výroku, ktorý môže byť prijatý aj na návrh aj bez návrhu účastníka konania - spotrebiteľa je to, aby dodávateľovi vznikla povinnosť zdržať sa používania takej podmienky vo všetkých zmluvách so spotrebiteľmi, resp. aj podmienky s rovnakým významom. Výrok by mal opísať znenie podmienky tak, ako je uvedené v zmluve. Tento výrok ale nepredstavuje prekážku rozsúdenej veci (res iudicatae) pre spory tohto dodávateľa s inými spotrebiteľmi, ktorí neboli účastníkmi tohto konania.

11. Podľa § 80 písm. c) O.s.p. účinného v čase podania žaloby a tiež rozhodnutia súdom prvej inštancie, návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

12. Podľa citovaného § 80 písm. c) O.s.p. návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem. Súdna prax ustálila, že určovacou žalobou sa možno domáhať aj platnosti alebo neplatnosti právnych úkonov. Súd sa preto v prvom rade musí zaoberať otázkou prípustnosti určovacej žaloby a v tej súvislosti aj otázkou danosti naliehavého právneho záujmu, ktoré podmienky tvoria *conditio sine qua non* určovacej žaloby. Ak totiž súd dospeje k záveru, že nie sú splnené zákonné podmienky pre prípustnosť určovacej žaloby, resp. že nie je preukázaná danosť naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, je potrebné takúto žalobu zamietnuť bez vykonávania ďalšieho dokazovania. Právny záujem žalobcu musí byť podľa požiadavky zákona kvalifikovaný, t.j. naliehavý. Posúdenie naliehavého právneho záujmu je otázkou právnej kvalifikácie rozhodujúcich skutočností. Pre žalobcu to znamená nevyhnutnosť tvrdiť a dokázať skutočnosť, z ktorých vyplýva existencia naliehavého právneho záujmu na žiadanom určení, čo je jednou z podmienok na to, aby súd mohol v rozsudku žalobe meritórne vyhovieť. Naliehavosť právneho záujmu je daná vtedy, ak je tu stav, že právo, resp. právny vzťah medzi účastníkmi konania je sporný, jestvuje ohrozenie práva, či právneho vzťahu, resp. stav neistoty právneho postavenia žalobcu, ktorý nemožno odstrániť inak, len určovacím výrokom, a jestvuje potreba odstránenia tejto neistoty resp. ohrozenia práva alebo právneho vzťahu. Naliehavý právny záujem je zásadne daný vtedy, ak by bez tohto určenia bolo ohrozené právo žalobcu alebo, ak by sa bez tohto určenia jeho právne postavenie stalo neistým.

13. Súd v každom štádiu konania musí mať za doloženú existenciu takéhoto záujmu, inak (a to bez skúmania vecnej stránky návrhu), musí žalobný návrh ako neprípustný zamietnuť. Či tento záujem jestvuje, skúma súd *ex offio*, t.j. z úradnej povinnosti. Platí to aj pre súd prvej inštancie, aj pre súd odvolací. Pre skúmanie súdu teda netreba, aby takúto obranu (nastolenie tejto otázky) v konaní žalovaný vôbec urobil, napríklad v podanom odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie. Nepreukázaná existencia naliehavého právneho záujmu v čase rozhodovania súdu vedie k zamietnutiu určovacieho návrhu. Je teda nutné, aby tento naliehavý právny záujem jestvoval nielen v čase rozhodovania súdu prvej inštancie, ale aj v čase rozhodovania odvolacieho súdu (§ 137 CSP). Podľa rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. novembra 1998, sp. zn. 5 Cdo 60/98, publikovaného v Zbierke súdnych rozhodnutí pod č. Rc 8/2000, určovacou žalobou sa žalobca domáha vydania autoritatívneho výroku súdu, že určitý právny vzťah alebo právo tu je (pozitívna určovacia žaloba), alebo že tu nie je (negatívna určovacia žaloba). Takéhoto určenia sa môže žalobca domáhať vtedy, ak je na tom naliehavý právny záujem, ktorý spočíva v tom, že právne postavenie žalobcu je bez tohto určenia ohrozené alebo je neisté. Autoritatívne určenie súdom potom ohrozenie, neistotu alebo neurčitost' v právnom postavení žalobcu odstraňuje bez toho, aby ukladalo splnenie nejakej povinnosti. Preto sa pri určovacích žalobách, na rozdiel od žalôb na plnenie, zdôrazňuje ich preventívny charakter a význam. Z uvedeného možno teda uzavrieť, že naliehavý právny záujem na určení je daný vtedy, ak je tu aktuálny stav objektívnej právnej neistoty medzi žalobcom a žalovaným, ktorý je ohrozením žalobcovho právneho postavenia a ktorý nemožno iným právnym prostriedkom odstrániť, nezáleží na tom, ako táto neistota vznikla. Posúdenie naliehavého právneho záujmu je otázkou právnej kvalifikácie rozhodných skutočností tých pomerov (vzťahov), ktoré sú ohrozené neistotou, a teda nebezpečenstvom budúceho porušenia právnych povinností iným subjektom. Podľa rozsudku Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3 Cdo 112/2004 (81/2006 ZSP) naliehavý právny záujem v zmysle § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku sa viaže na konkrétny určovací petit (to, čoho sa žalobca v konaní domáha) a súvisí s vyriešením otázky, či sa žalobou s daným určovacím petitom môže dosiahnuť odstránenie spornosti žalobcovho práva alebo neistoty v jeho právnom vzťahu. Určovacia žaloba nie je spravidla opodstatnená najmä vtedy, ak vyriešenie určitej otázky neznamená úplné vyriešenie obsahu spornosti daného právneho vzťahu alebo práva, alebo ak požadované určenie má povahu (len) predbežnej otázky vo vzťahu k posúdeniu, či tu je (nie je) právny vzťah alebo právo.

14. Určovacia žaloba má spravidla preventívny charakter - jej účelom je poskytnúť ochranu práva žalobcu predovšetkým skôr, než dôjde k porušeniu právneho vzťahu alebo práva (určovacia žaloba preto vo všeobecnosti nie je opodstatnená tam, kde už právny vzťah alebo právo boli porušené a kde je namieste žaloba o splnenie povinnosti. V prípade možnosti žalovať priamo splnenie povinnosti treba preto vždy považovať za neprípustnú určovaciu žalobu, ktorá neslúži potrebám praktického života, spornosť nerieši (neodstraňuje) a len vedie k nárastu počtu súdnych sporov. Uvedená zásada, že žalobca sa nemôže žalobou úspešne domáhať určenia právneho vzťahu alebo práva tam, kde sa môže domáhať splnenia povinnosti podľa, však neplatí vtedy, ak žalobca (napriek možnosti domáhať sa priamo splnenia povinnosti) preukáže, že má naliehavý právny záujem na určení určitého práva alebo právneho vzťahu; v takomto prípade treba jeho určovaciu žalobu považovať za procesne prípustnú. Právny záujem, ktorý je podmienkou prípustnosti takejto žaloby, musí byť naliehavý v tom zmysle, že žalobca v danom právnom vzťahu môže navrhovaným určením dosiahnuť odstránenie spornosti a ochranu svojich práv a oprávnených záujmov (ide najmä o prípady, v ktorých sa určením, či tu právny vzťah alebo právo je či nie je, vytvorí pevný základ pre právne vzťahy účastníkom sporu a predíde sa žalobe na plnenie). Treba zdôrazniť, že nejde o určovaciu žalobu samu, ale o to, čoho (akého určenia) sa žalobca domáha a z akých právnych pomerov vychádza. Naliehavý právny záujem sa teda viaže na konkrétny určovací petit (to, čoho sa žalobca v konaní domáha) a súvisí s vyriešením otázky, či sa žalobou s daným určovacím petitom môže dosiahnuť odstránenie spornosti žalobcovho práva alebo neistoty v jeho právnom vzťahu; záver súdu o (ne)existencii naliehavého právneho záujmu žalobcu predpokladá teda posúdenie, či podaná určovacia žaloba je procesne prípustným nástrojom ochrany jeho práva a či snáď spornosť neodstraňuje a len zbytočne vyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné konanie. Ak žalobca neosvedčí svoj naliehavý právny záujem na ním požadovanom určení, ide o samostatný a prvoradý dôvod pre zamietnutie žaloby. Pokiaľ teda súd dospeje k záveru, že tá-ktorá určovacia žaloba nie je z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení spôsobilým alebo prípustným prostriedkom ochrany práva, zamietne žalobu bez toho, aby sa zaoberal meritom veci.

15. Keďže zákonodarca nestanovil osobitnú výnimku pre spotrebiteľské vzťahy, súd musí vždy ex offo skúmať naliehavý právny záujem i spotrebiteľa na určení neplatnosti neprimeranej podmienky v spotrebiteľskej zmluve, pričom v danom prípade, v tomto štádiu konania žalobca takýto naliehavý právny záujem na požadovanom určení podľa odvolacieho súdu nemá.

16. Z gramatického i logického výkladu na vec sa vzťahujúcich zákonných ustanovení totiž vyplýva, že spotrebiteľ sa môže domáhať vyslovenia neprijateľnej zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve za neplatnú, prípadne tak môže urobiť súd i bez návrhu vtedy, ak sa v podanej žalobe zároveň domáha ochrany svojich individuálnych spotrebiteľských práv, resp. žalobou sa dodávateľ domáha od spotrebiteľa plnení na základe neplatných neprimeraných zmluvných podmienok. Vyplýva tak najmä zo slovných spojení „...v rozsudku, ktorý sa týka sporu zo spotrebiteľskej zmluvy...“ v cit. § 153 ods. 3 O.s.p., a „...môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva“ .

17. Odvolací súd je preto toho názoru, že jednotliví spotrebiteľia sa môžu domáhať určiť v rozsudku neplatnosť neprijateľných zmluvných podmienok obsiahnutých v spotrebiteľskej zmluve iba za splnenia podmienky, že zároveň súd rozhoduje o spore vyplývajúcom z tejto spotrebiteľskej zmluvy, kedy je zároveň fakticky vždy daný naliehavý právny záujem spotrebiteľa na takomto určení. Ak súd v takomto konaní rozhoduje o neplatnosti zmluvných podmienok v spotrebiteľskej zmluve bez návrhu - ex offo, skúmanie naliehavého právneho záujmu neprichádza do úvahy, keďže žalobcom nebola podaná takáto určovacia žaloba, ktorej podmienkou naliehavý právny záujem je, osobitne ak spotrebiteľ je v konaní žalovaným. Individuálny spotrebiteľ ale už nemôže mať naliehavý právny záujem výlučne na určení neplatnosti neprijateľných podmienok v spotrebiteľskej zmluve bez toho, aby sa zároveň domáhal ochrany svojich individuálnych spotrebiteľských práv. Vyhovením takejto žalobe individuálneho spotrebiteľa by sa naplno nevyriešil stav neistoty jeho právneho postavenia, ohrozenie jeho práva by tým nebolo odstránené a rozhodnutie o danej určovacej žalobe by zvyčajne neznamenalo úplné vyriešenie obsahu spornosti právneho vzťahu medzi daným dodávateľom a spotrebiteľom. Takáto určovacia žaloba by neslúžila potrebám praktického života, spornosť vzťahu medzi daným spotrebiteľom a dodávateľom by neodstránila a pravdepodobne by musel nasledovať ďalší spor, súdne konanie o plnenie. Pre žalobcu ako individuálneho spotrebiteľa v danom prípade takáto žaloba nemá žiaden význam, pretože nijakým spôsobom jeho právne postavenie už neovplyvní, môže mať význam len vo vzťahu ku kolektívnej

ochrane práv spotrebiteľov a to do budúcnosti (§ 53a OZ). V prípade vyhovenia takejto určovacej žalobe individuálneho spotrebiteľa, rovnako ako pri iných rozsudkoch platí, že výrok právoplatného rozsudku je záväzný iba pre účastníkov daného sporu (a pre všetky orgány; ak je ním rozhodnuté o osobnom stave, je záväzný pre každého), jeho výrok teda nezaväzuje iných spotrebiteľov a dodávateľov (§ 159 ods. 2 O.s.p.).

18. Okrem toho odvolací súd už v rozsudku sp. zn. 24Co/296/2013 zo dňa 12.03.2014 dospel k názoru, že pripustenie takýchto určovacích žalôb individuálnymi spotrebiteľmi, slúžiacich fakticky ochrane kolektívnych spotrebiteľských práv a do budúcnosti, bez toho, aby boli spojené s uplatňovaním alebo bránením subjektívnych práv na ochranu spotrebiteľa, by mohlo viesť i k zneužívaniu práva (§ 2 Občianskeho súdneho poriadku) tým, že každý spotrebiteľ, ktorými sú temer všetci občania Slovenskej republiky, vstupujúci do spotrebiteľských vzťahov takmer denne, pričom v jednej spotrebiteľskej zmluve môže byť hneď niekoľko neprijateľných podmienok, ktoré ani nie je nútený napadnúť súčasne, môžu byť pritom zastúpený advokátom (§ 25 O.s.p.), by sa mohol podávaním fakticky neobmedzeného počtu žalôb, bez ich spoplatnenia (§ 4 ods. 2 za zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch), domáhať určenia ktorejkoľvek zo zmluvných podmienok v spotrebiteľskej zmluve, i už neúčinne, z dôvodu jej neprijateľnosti za neplatnú. Takáto situácia by nielen vzhľadom na už existujúcu enormnú preťaženosť súdov všetkých stupňov, všeobecne zhoršila vymožitelnosť práva, ale zároveň by vzhľadom na absenciu centralizovaného verejného registra neprijateľných zmluvných podmienok a účinnej verejnej kontroly ich používania v spotrebiteľských zmluvách, vznikla do spotrebiteľských vzťahov chaos a vo svojich dôsledkoch by nepriniesla žiadne reálne výsledky smerujúce k ochrane spotrebiteľov.

19. Pretože žalobca neosvedčil svoj naliehavý právny záujem na ním požadovanom určení, ide o samostatný a prvoradý dôvod pre zamietnutie žaloby. Nakoľko súd dospel k záveru, že tá-ktorá určovacia žaloba nie je z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení spôsobilým alebo prípustným prostriedkom ochrany práva, rozsudok súdu prvej inštancie postupom podľa § 388 CSP zmenil a žalobu zamietol bez toho, aby sa zaoberal meritom veci.

20. Nakoľko žalobca v konaní nebol úspešný, nebolo dôvodným uložiť povinnosť žalovanému zaplatiť súdny poplatok za žalobu, preto odvolací súd rozhodol v tomto závislom výroku zrušil podľa § 389 ods. 1 písm. d) CSP bez potreby rozhodovania o tomto opätovne.

21. Keďže v konaní bol úspešný žalovaný má voči žalobcovi podľa § 255 ods. 1 C.s.p. a § 396 ods. 1 C.s.p. nárok na náhradu trov prvoinštančného i odvolacieho konania v plnej výške. O výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 C.s.p. súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku, a to samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

22. Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

### **Poučenie:**

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).